

Universitatea *Transilvania* din Braşov

TEZĂ DE ABILITARE

REZUMAT

**TITLU: MANAGEMENTUL CARNIVORELOR MARI ÎN
ROMÂNIA**

Domeniul: SILVICULTURĂ

Autor: Prof. univ. dr. ing. Ovidiu IONESCU

Universitatea: *Transilvania* din Braşov

BRASOV, 2016

Obiectiv: „*Menținerea unor populații viabile de carnivore mari ce coexistă cu oamenii, ca parte integrală a ecosistemelor din Carpați*”

Managementul faunei reprezintă știința și arta conservării, respectiv a dezvoltării durabile a populațiilor de interes cinegetic în ecosisteme funcționale, luând în considerare factorii ecologici, economici și sociali pentru a atinge un echilibru al interesului public și al conservării naturii. Unele specii au dispărut, iar altele și-au pierdut o bună parte din arealul ocupat, respectiv s-a redus mărimea populației, în vreme ce alte specii au prosperat creându-și un avantaj din activitatea antropică.

Atât managementul cât și conservarea faunei, s-au realizat prin atribuirea unui aport important interesului economic și social și mai puțin interesului ecologic. Astfel, programele de management aplicate pentru speciile de interes cinegetic trebuie să fie însoțite de cercetări care să ofere răspunsuri științifice pentru soluțiile manageriale propuse. În ultimile decenii s-au făcut pași importanți în analiza statistică a cercetării cu implicații manageriale, ba mai mult genetica animală este din ce în ce mai mult aplicată în managementul cinegetic al populațiilor.

Managerii fondurilor cinegetice vor să mențină în optimul ecologic și social, populațiile care sunt supuse recoltei, să scadă nivelul populațiilor „pestă” și să crească nivelul populațiilor care sunt în pericol.

Valorificarea rezultatelor cercetării presupune analizarea și interpretarea datelor obținute, astfel încât concluziile obținute să poată fi comparate cu rezultatele altor cercetări din domeniu și să fie publicate sau prezentate în conferințe științifice. Carnivorele mari sunt specii cheie și specii umbrelă pentru ecosistemele funcționale. Fiind în vârful piramidei trofice, ele influențează ecologic și etologic, direct și indirect multe specii și au un rol important în conservarea faunei și funcțiilor ecosistemice. Realizarea unui echilibru între numărul de indivizi, pe specii, bonitatea habitatului și interesele activității umane se poate exprima prin realizarea efectivelor optime (Ionescu și colab. 2002).

Inițiativa Carnivore Mari pentru Europa (*Large Carnivore Initiative for Europe, LCIE*) în care sunt membru al grupului central (*core group*), în calitatea sa de „grup de lucru” în cadrul Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii, are ca obiectiv să mențină și să refacă, în coexistență cu omul, populații viabile de carnivore mari ca parte integrantă a ecosistemelor și peisajelor din întreaga Europa.

Directiva Consiliului Europei 92/43/EEC privind Conservarea Habitadelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbatică (Directiva Habitate), este una din reglementările de bază pentru protecția naturii în țările Uniunii Europene. Țările membre ale Uniunii Europene trebuie să

armonizeze prevederile legale naționale cu cerințele acestei Directive. Dintre speciile vizate, ursul, lupul și râsul sunt menționate în Anexa II a Directivei. Aceasta include specii de faună și floră sălbatică de interes comunitar, a căror conservare necesită declararea de Arii Speciale de Conservare – SAC – în cadrul rețelei ecologice Natura 2000. De asemenea, aceste specii apar și în Anexa IV, ca unele dintre speciile de interes comunitar care necesită protecție strictă (capturarea, uciderea și perturbarea lor este interzisă). În concordanță cu Articolul 16 al Directivei, țările pot face anumite derogări de la prevederile menționate mai sus în anumite condiții.

Conservarea populațiilor de carnivore mari din România este reglementată de legea Conservării Naturii nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică, de Legea Vânătorii și Protecției Fondului Cinegetic nr 407/2006 cu completările aduse de Legea 149/2015 și de planurile de management ale fondurilor cinegetice.

În cadrul grupului specialiștilor pentru carnivorele mari din Europa am analizat diferite metode de monitorizare a populațiilor în funcție de mărimea și densitatea acestora, condițiile climatice în care acestea se găsesc (existența zăpezii) și raportul eficiență - cost. Din 2006 am răspuns de coordonarea acțiunilor anuale de estimare a populațiilor de carnivore mari din România. Numărul urșilor este estimat după urmele părție, după mărimea acestora, după observații făcute din observatoare și după numărul unităților reproductive (COY- femelelor cu pui din acel an). Estimarea efectivului de râși se face în perioada de iarnă-primăvară, pe baza urmelor, a arealului ocupat și a teritoriului mediu al masculilor și femelelor, precum și după numărul femelelor cu pui ca unități reproductive. Estimarea efectivelor de lup se face pe baza urmelor părție lăsate de haiticuri în perioada de iarnă, corelate cu determinarea numărului de indivizi dintr-un haitic și mărimea medie a teritoriului haiticurilor. Au mai fost folosite și alte metode ca de exemplu capcane foto, analize ADN etc. Analizele ADN însă au fost folosite inclusiv pentru determinarea fluxului genetic.

Carnivorele mari sunt teritoriale. Activitatea și teritoriul acestora s-a determinat prin radiotelemetrie clasică și satelitară cu cel puțin 100 locații pentru fiecare individ la mai mult de 24 de ore, în cazul radiotelemetriei clasice și cu locații (mii) pe întreg parcursul unui an în telemetria satelitară. Din analiza datelor obținute prin radiotelemetrie, a tipurilor de activitate raportate la tipurile de habitat disponibil, au rezultat preferințele fiecărei specii.

Dieta carnivorelor s-a identificat prin analiza conținutului stomacal al exemplarelor recoltate sau analiză a excrementelor. Conflictul cu carnivorele mari au fost identificate prin anchete sociologice. Managementul carnivorelor mari reprezintă o provocare luând în considerare caracteristicile lor biologice remarcabile, locul lor important în percepția umană și

interesul internațional considerabil acordat conservării lor. Planul de management va trebui, de asemenea, să asigure condiții pentru supraviețuirea pe termen lung a populațiilor de carnivore mari în România. Pentru atingerea acestui țel trebuie reglementate o serie de alte acțiuni și măsuri privind conservarea și reabilitarea ecosistemelor populate de carnivore mari și activitățile umane desfășurate în astfel de zone (de exemplu, construcția de autostrăzi) și monitorizarea științifică a tuturor schimbărilor ce au loc în cadrul populațiilor.

Per ansamblu, carnivorele mari au înregistrat la nivel european o revenire, datorată schimbării percepției umane asupra lor și respectiv a schimbării categoriei de folosință a terenurilor. De asemenea, principalele specii pradă au înregistrat o creștere numerică spectaculoasă, fapt care a atras după sine condiții mult mai bune de hrănire pentru carnivore, precum și reducerea conflictelor cu crescătorii de animale. În România, densitatea populațiilor de carnivore mari, mărimea populației, arealul ocupat și nivelul de acceptare al prezenței acestora se prezintă la cele mai înalte niveluri din lume.